

стаменту є заслужений художник України Борис Негода». І розповіла про цього митця. Бо й справді, знати потрібно всіх, хто відтворює в пам'яті сторінки історії.

В дослідженнях «Немає в людини нічого милішого за рідну землю», «Ректорство», «Освітня діяльність» студенти зуміли поглибити знання, вивчаючи та збираючи біографічні дані про діяльність першого ректора університету.

Чимало відомо про його творчу спадщину, численні наукові праці, зокрема «Біблію» українською мовою. Про громадську діяльність науковця можна написати книгу в кількох томах... Але студенти ще й звернули особливу увагу на особисте життя Івана Огієнка, оскільки мало хто знає, що без підтримки люблячої дружини Іван Іванович не витримав би того шаленого виру подій, що трапилися у його житті. Не оминули і Огієнківської премії, якою відзначають найкращих діячів у сфері розвитку духовності, культури, міжнаціональної та міжконфесійної злагоди.

Вивчаючи творчість І. Огієнка, як не запам'ятати його вислови. І вдало підібрані цитати про мову лише підтверджують кваліфікацію й обізнаність у справі огієнкознавства. А чого вартий віднайдений лист Івана Огієнка Українському науковому товариству ім. Т. Шевченка у Львові!

«Іван був парубок моторний...» – ось таке завершення випуску, таке, як і наші студенти – нестандартне і неординарне.

Як писав Василь Симоненко, «Хто сказав, що все уже відкрито? Нашо ж ми народжені тоді?». Гортаючи сторінки ще одного випуску газети «СтудINFO», ще раз переконаєшся у важливості таких великих відкриттів.

Отримано 14.05.2016 р.

М. І. Красуцький

**«ТВОРЧИСТЬ – ЦЕ ЗАВЖДИ ПРАЦЯ І НЕСПОКІЙ...»
(інтерв'ю Вікторії Атаманчук з лауреатом
Огієнківської премії Мар'яном Красуцьким)**

– Мар'яне Івановичу, Вас і Ваші твори – романи, повісті, оповідання та новели, історичні нариси добре знані у широкій читацькій аудиторії не лише на Поділлі, а й в Україні, про що засвідчують всеукраїнські літературні премії, імені Юрія Яновського, імені Івана Огієнка, обласні – імені Микити Годованця,

імені Володимира Букаєнка, імені Григорія Костюка, інші відзнаки. Яка з перерахованих нагород особливо дорога для Вас?

— Усі дорогі однаково, бо, за кожною — нелегка, я б сказав, напружена праця, безсонні ночі, головні болі і...шукання, сумніви, віра і зневіра. Так, саме так — віра і зневіра! Сумніви. Адже те, що уже написав, створив, завтра-післязавтра піддаєш жорсткій критиці, сумнівам: а чи не варто було дещо змінити, показати по-іншому, в іншому ракурсі? Без цього не було б творчості, не було б літератури. Усе, що мною написано, мені дороге, вистраждане. Нагороди — також. Хоча, власне, премії імені Юрія Яновського, присуджену мені за кращі новелістичні твори 1997 року, та імені Івана Огієнка, якої мене було удостоєно року 2011-го, вважаю до певної міри особливими. Вірніше, особливо значущими. Чому? Скажу.

— Дійсно, чому?

— Юрій Яновський разом з Олесем Гончаром і Петром Панчем — то мої улюблені прозаїки, їх творчість — зразок для всієї української літератури, для всієї письменницької громади як потрібно писати, які загальнолюдські проблеми слід піднімати, іти з ними до читача і, взагалі, до соціуму.

— Іван Огієнко — видатний вчений, мовознавець, релігійний діяч, політик і письменник, публіцист. Вельми колоритна постать! До того ж тісно пов'язана з Поділлям, з нашим містом, з Кам'янець-Подільським університетом, фундактором і першим ректором, якого бути судилося йому долею. Він багато зробив для України, її незалежності, для нас з вами. А його ґрунтовні праці, присвячені українській мові, про її місце і значення у житті народу, нації не мають аналогів до наших днів. Подібне можна сказати і про його літературну творчість, зокрема — поетичний доробок.

Не стану вдаватися до подробиць, літературно-художньої цінності огієнківської поезії — на цю тему чимало написано, захищено дисертацій. Для мене Іван Огієнко (хіба тільки для мене?) велетенський, непересічний талант, справжній борець, революціонер. А водночас і особистість з достатньо трагічною долею. Пригадаймо: боротьба за соборну, незалежну державу, тимчасові здобутки, прикриї поразки, еміграція... Однак ніщо не зламало його, його волі, сили духу, віри у торжество ідеї, вірним якій був з юнацьких брусилівських літ.

Отож, Огієнко по-своєму близький кожному українцеві, кожному, кому дорога наша прабатьківщина, Україна, де ми народились і живемо, де народились і зростають — живуть діти, онуки наші. Близький він і мені.

— Ви — автор історичної повісті про перебування Івана Огієнка у Кам'янець-Подільському, його подвижницьку працю у ті буремні, грозові роки початку ХХ століття. На які аспекти життя і діяльності свого героя бажали зробити акценти, звернути особливу увагу?

— На його відданість справі, якій присвятив своє життя, любові до України, її знедоленого народу. Він, без перебільшення, жив і творив для них — для України, для українців, там у далекій еміграції, у вигнанні.

Здається, незначна деталь, яка щонайбільше характеризує Огієнка, його простоту, щедрість душі й серця. Коли його призначили міністром в уряді УНР, він відмовився від міністерської зарплатні, віддавав її на стипендії бідним студентам, батьки яких не мали змоги їм допомогти. Так було і з його ректорською зарплатою. Назвіть мені бадай одного нинішнього владоможця — міністра, депутата, олігарха, котрий, маючи далеко не огієнківські статки, вчинив би щось подібне. Навпаки! Обікравши державу, своїх співвітчизників і награвши мільйони, ці горе-патріоти українці ховають вкрадене в офшорах, щоб навіть податків не сплачувати. Так вони люблять Україну, так її кохають...

– Мар'яне Івановичу, яке Ваше, як лауреата Огієнківської премії, українського письменника, журналіста, ставлення до праці Івана Огієнка про мову, чи актуальні вони сьогодні, досить суттєва переоцінка цінностей, трансформації у свідомості, поглядах на реальну дійсність?

– Що тут говорити? «Мова – душа народу. Без мови немає нації, не може бути держави», – так, чи майже так (пригадую по пам'яті) стверджує професор Огієнко. Кажу «стверджує», а не «стверджував». Бо теза ця є аксіомою і нині, через століття. Є і буде. Бо хто ми без рідної мови, без мови наших батьків і дідів?

– Ще декілька слів про вашу творчу працю, як письменника, публіциста нині? Що пишете, над чим працюєте?

– Завершую повість про Софію Русову – соратницю Івана Огієнка, видатну особу буренних 1918-1920 рр., її перебування і просвітницьку діяльність у Кам'янці-Подільському, яка залишила по собі помітний слід.

Розділи з нового твору друкувалися у науковому (огієнківському) збірнику. До речі у цьому також. А ще – у літературно-мистецькому часописі «Дзвін». Написав і пишу ще дещо, але про це – іншим разом.

– Звання лауреата Огієнківської премії – це визнання, стимул для подальших творчих шукань, потуг?

– Як сказати... До певної міри. Особливо у нашій незрозумілій часи, коли література, культура взагалі перебувають в Україні на правах нелюбого пасинка, який нікому не потрібен. Бо потрібні, як не прикро, лише гроші, гроші, і гроші...

«О часи, о мораль!..» – сказав би відомий класик, повернувшись з Небуття. Врешті-решт, і в його епоху, либонь, було не краще...

Отримано: 15.09.2016 р.

УДК 130.2:21:316.7

Н. О. Хом'як

Житомирський коледж культури і мистецтв ім. Івана Огієнка

ФІЛОСОФСЬКІ ТА РЕЛІГІЙНІ СТУДІЇ ІВАНА ОГІЄНКА КРИЗЬ ПРИЗМУ ТВОРЧОСТІ ЛАУРЕАТИВ ОГІЄНКІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ

У статті відображено основні напрямки творчого доробку Івана Огієнка-митрополита Іларіона в царині філософських, богословських та релігійних студій. Автор робить спробу показати творчий доробок Огієнка крізь призму сучасних оцінок його діяльності. Особливу увагу приділено значенню перекладу Біблії українською мовою.

Ключові слова: огієнкознавство, філософські, богословські та релігійні студії, духовність, біблієзнавство.

Чільне місце в сучасному українському культурно-освітньому просторі зайняв Іван Огієнко. Із його різноманітної спадщини вирізняються й окремі філософські твори про душу, її життя і «функціональність» із Божою і людською природою. В огієнкознавстві ця тема ще мало вивчена, але Іван Огієнко як філософ, богослов має стати надбанням і нашої нації, і нашої духовності.

Степан Ярмусь – відомий український церковний діяч і вчений, на основі власних спостережень і архівних матеріалів досліджував феномен свого колишнього вчителя Івана Огієнка, зазначає: «Коли йдеться про інтелектуальну,